

CD's

DE FRANSE toondichter Louis Vierne is vooral bekend van zijn indrukwekkende orgelcomposities. Weinig geweten is dat hij ook mooie kamermuziek schreef. Het Duitse MDG wijdde een cd aan Vierne, die ondergetekende veel nieuws bijbrengt. Te beginnen met 's mans biografie.

Vierne werd blind geboren en zou ook na een vroege oogoperatie zijn hele leven slechtziend blijven. Het moet een opluchting zijn geweest, toen hij in 1900 organist van de Parijse Notre Dame werd. Een poging om benoemd te worden aan het befaamde Conservatoire de Paris kwam niet van de grond en zijn privéleven liep evenmin over rozen. Gelukkig kon hij zich uitleven in zijn kunst en hij componeerde dan ook een omvangrijk oeuvre met veel eigen orgelmuziek of bewerkingen voor orgel van andere toondichters. Zijn kamermuziek is lyrisch en gevoelig van toon. Velen zullen in deze werken de invloed van zijn leermeester César Franck bespeuren, maar ook die van zijn collega Fauré is nooit ver af. Vierne was echter een veel te groot meester om een eenvoudige imitator te zijn.

In zijn kamermuziek zit een brok onverwerkte emotie die bijwijken met gebalde vuist naar buiten komt. Het is die niet-gespeelde passie, die zijn oorzaak vindt in al het leed dat deze halfblinde maar visionaire muzikant te dragen kreeg, die deze muziek ten diepste tekent en onderscheidt van dat van zijn tijdgenoten. En het sterkste komt dat tot uiting in het pianokwintet.

Louis Vierne schreef het kort na de Eerste Wereldoorlog, verpletterd door verdriet om het verlies van een tweede zoon op het slagveld. In de muzikliteratuur werd veel onwaarachtige treurmuziek geschreven, verplichte nummers gecomponeerd om den brode door kapelmeesters in loondienst. De chromatiek die Vierne in dit stuk volop uitspeelt, legt zijn gevoelens bloot als het rauwe vlees van een wonde. Vierne toont zich dus als een moderne Job! (JC)

Louis Vierne, Chamber Music, Musikproduktion Dabringhaus und Grimm (MDG), door het Spiegel String Quartet (samen met Levente Kende, piano), MDG Scene (distributie Coda), 644 1505-2, 13,90 euro.

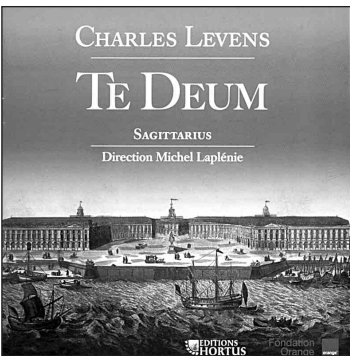
PARIJS is niet voor alle Fransen het centrum van de wereld. Lyon en Bordeaux weigerden eeuwen lang te knielen voor de Lichtstad. De vraag die wij ons stellen is of er ook klassieke muziek werd geschreven buiten de hoofse kringen van Versailles. Het antwoord is allicht positief, al valt het soms niet mee om namen te noemen.

Een interessante figuur is de componist Charles Levens (1689-1764), een echte man van de Midi. Geboren in Marseille, werkzaam aan de kathedraal van Toulouse gevolgd door de definitieve overstap naar de kathedraal van Bordeaux. Een echte 'kapelmeester', die niet enkel het knapenkor dirigeerde, maar hen ook leerde musiceren en gewoonweg onderwees. En toen dat alles achter de rug was, kon de meester zich met vlijt toeleggen op het vernieuwen van het geestelijk repertoire. Kortom, het labeur dat brood op de plank moest brengen voor een componist.

Levens moet een behoorlijk intellectuele componist zijn geweest, want hij publiceerde ook een interessant traktaat over de regels van de harmonie. Zijn vaardigheden werden dan ook ruimer opgemerkt dan in Bordeaux, en zijn vooral religieus koorwerk werd ook uitgevoerd in Parijs en aan het hof en tot ver daarbuiten. Het netwerk van de kathedralen werkte toen hoogst doeltreffend.

Levens' koormuziek heeft niets formalistisch. De man is zelf religieus van inborst. Het *Te Deum* en het *Deus noster refugium* zijn geschreven in de rijke stijl van de *grands motets*, die hem verbindt met componisten als Charpentier, Lully of Delalande. Maar Levens zou geen zuiderling zijn, als zijn goed geconstrueerde, altijd keurig op zijn pootjes vallende 'Frans-klassieke' muziek niet zou geparfumeerd worden met grillige en speelse virtuose uithalen. Levens zou zeker de leuze *J'ai deux amours, mon pays et Paris* hebben beaamd! (JC)

Charles Levens, Te Deum, door het Ensemble Sagittarius, het Orchestre baroque Les Passions en het Ensemble baroque Orfeo et groupe vocal Arpège, onder de leiding van Michel Laplénie, Hortus 060 (distributie Laval), 20,30 euro.

GROTE KINDEREN

OIT waren ze kleine volwassenen met macht, status en een geweer, vandaag lijken ze veeleer grote kinderen, wanhopig op zoek naar hun plek in de samenleving, opstandig maar afhankelijk. In de burgeroorlog die tussen 1991 en 2001 woedde in Sierra Leone vochten duizenden kinderen en tieners mee. Studente Ginny Mooy leefde gedurende vier maanden nauw met een aantal van hen samen, om te ontdekken hoe ze er als kind toe kwamen om te folteren en te moorden, en wat er vandaag van hen is geworden.

Weggehaald uit hun dorpen of onderschept terwijl ze op de vlucht waren, volgestopt met drugs, zodat ze zouden durven te vechten, geroemd om hun wreedheid. De levensverhalen van de ex-kindsoldaten zijn ontzettend schokkend, maar in Sierra Leone zijn ze tegelijkertijd alledaags, en dat is ook hoe Mooy ze in *De wil om te doden* vertelt. Ze verweeft ze met scènes uit de relatie die ze zelf met de ex-kindsoldaten opbouwde, en toont aan hoe in landen als Sierra Leone een hele generatie gewond is geraakt, en gewond zal blijven. Mooy's hoop op beterschap lezen we tussen de regels. (JVH)

Ginny Mooy, De wil om te doden, Ex-kindsoldaten in Sierra Leone, Athenaeum/Polak & Van Gennepe, Amsterdam, 2008, 256 blz., 17,50 euro, ISBN 978 90 25363 65 9.

EVEN STILSTAAN

EEN KALENDER in boekvorm, het is een originele vormgeving. Dit exemplaar is dan ook geen scheurkalender, maar een bundeling 'parels', verhalen met een boodschap of wat stof tot nadenken, van hooguit een bladzijde.

De herkomst van de 'parels' is zeer verscheiden. Ze komen uit de hele wereld en uit zeer verscheiden tradities. De teksten zijn aangepast voor elke leeftijd. Een moeilijk woord, zoals *pesach* of zelfs *zuursel*, wordt uitgelegd. De herkomst wordt vermeld, alsook het boek waaruit het verhaal werd overgenomen. Dus wilt u meer, dan kunt u via de lijst achteraan in het boek uw zoektocht naar nieuwe parels zelf voortzetten. (TH)

Chantal Leterme, Een parel voor elke dag. 366 verhalen om bij stil te staan, Altiora, Averbode, 2008, 400 blz., 24,95 euro, ISBN 978 90 317 2637 0.

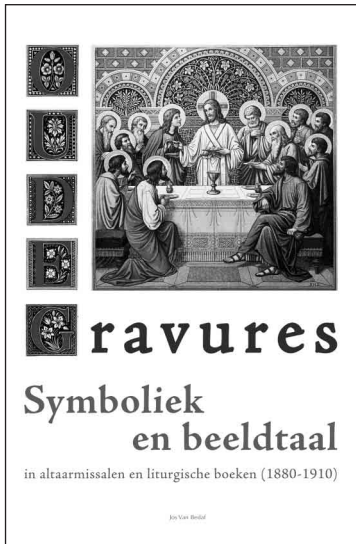
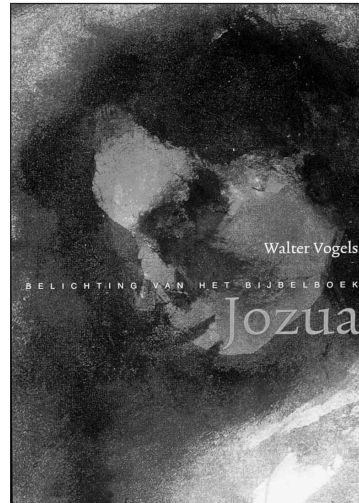
KWAADAARDIG BIJBELBOEK?

HET BIJBELBOEK Jozua behoort niet meteen tot de meest gelezen passages van de heilige Schrift. Jozua volgt direct op Exodus en verhaalt hoe de Israëlieten bezit nemen van het Beloofde Land. De christelijke Bijbel rekent Jozua tot de zogeheten historische boeken, maar voor de joden behoort de tekst tot de profeten.

De Canadese ex-hoogleraar Oude Testament Walter Vogels analyseert Jozua in de reeks *Belichting van een Bijbelboek*. Hij stelt vast dat het boek Exodus meer in de smaak valt van de moderne lezer. God staat er immers aan de zijde van de armen en de verdrukten. In Jozua is dat heel anders: Israël pakt het land van de plaatselijke bevolking af. En ze laten het daarbij niet, ze moorden ook nog eens iedereen uit. En dat gebeurt blijkbaar allemaal op Gods bevel.

Dat geweld maakt dit Bijbelboek haast onverteerbaar. Vogels roept in zijn lezing op om in de tekst van Jozua tussen de regels te gaan lezen. Dan ontdekken we een diep geloofsinzicht. Maar makkelijk is dat niet. Overigens slagen de Israëlieten er niet in hun land te zuiveren van andere volken. (EDS)

Walter Vogels, Jozua. Belichting van het Bijbelboek, KBS/VBS, 's-Hertogenbosch/Leuven, 2008, 197 blz., 20 euro, ISBN 978 90 6173 028 6.

BEELDEN VAN VROEGER

ALTAARMISSALEN waren vanouds prachtig versierde boeken die meer dan louter tekst bevatten. In dit boek geeft Jos Van Bedaf een overzicht en vooral achtergrond en symboliek van altaarmissalen en andere liturgische boeken uit de periode van 1870 tot 1910.

Duidelijk geen leesboek, veeleer een kijkboek waarin letterlijk in de rand uitleg wordt gegeven over tekening, tekenaar en de Bijbelse betekenis van het geheel. U zult merken dat zowel Jezus' levensloop als kerkelijke feesten en enkele heiligen hun plaats hadden op en in deze boeken.

Ook Maria ontbreekt niet en Jozef, als patroon van de Kerk die vanuit de hemel waakt over de Sint-Pietersbasiliek van Rome aangevuld met het plein met heiligenbeelden, fonteinen en de obelisk, krijgt zijn bladzijde. Kortom, een overzicht van hoe ruim een eeuw geleden werd gekeken naar Bijbelse geschiedenis. (TH)

Jos Van Bedaf, Oude gravures. Symboliek en beeldtaal in altaarmissalen en liturgische boeken (1880-1910), eigen beheer, 128 blz., 20 euro. Te bestellen bij uitgeverij Halewijn, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, telefoon 03/210.08.11 of via het mediacentrum van KerkNet.

Het wekelijkse aanbod boeken, cd's en dvd's in *Kerk+Leven* is ook te raadplegen en te bestellen via het *Mediacentrum* op de website www.kerknet.be.